

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۳۱۷

شماره ثبت ۵۴۹

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۷/۱۲/۱۵

یکشوری

طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی

کمیسیون‌های ارجاعی

اصلی: اجتماعی

فرعی:

اقتصادی - برنامه و بودجه و محاسبات - صنایع و معادن - قضائی و حقوقی - کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط‌زیست - ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای ۷۳ نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

به منظور تمرکز و هماهنگی در مسؤولیت‌ها، تسریع در تحقق سیاست‌های تولیدی و تجاری کشور و همچنین هم‌افزایی در توسعه و تنظیم بازارهای داخلی و خارجی، طرح ذیل جهت قرارگرفتن در سیر مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود:

دلخوش اباتری - جعفرزاده ایمن آبادی - کواکیان - تابش - وقف چی -
علی جانی زمانی - سیاوشی شاه عنایتی - تاج‌الدین - کولیوند - یوسفیان ملا -
نعمتی - پارسایی - عبدالکریم حسین زاده - آقاپورعلی شاهی - فاطمه سعیدی -
سلحشوری - شوشتری - نوبخت حقیقی - سلیمانی - فریدون احمدی - فتحی -
طاهرخانی - خدابخشی - سروش - انارکی محمدی - کاتب - امینی فرد -
ایران‌نژاد - بنایی - ساعدی - رضیان - بهمنی - خالدی سردشتی - امیری خامکانی -
رستمیان - پیرانوندی - بادامچی - سیدمحسن علوی - هزارجریبی - سلام امینی -
درازهی - جمالی نوبندگانی - کاظم زاده - نجفی خوشرودی - ملکشاهی -
صادقی - همایون هاشمی - گل‌مرادی - ابطحی - زارع - ساعی -
محمودی شاه‌نشین - چنارانی - الماسی - حسنی جوریبایی - زرآبادی -

سمیه محمودی - گرمابی - رضا کریمی - سید کمال الدین شهریاری -
موسوی بیوکی - شریفی - طباطبایی نژاد - خاتمی - حسنونند - بهادری -
کامران دستجردی - قوامی - فولادگر - ادیانی - باستانی - وکیلی - فاطمه سعیدی

عنوان طرح:

تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون، احکام مربوط به ادغام دو وزارتخانه «بازرگانی» و «صنایع و معادن»، در قانون «تشکیل دو وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت مصوب ۱۳۹۰/۴/۸» لغو و نیز «قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۱۳۹۱/۱۱/۲۴ به استثنای ماده (۲) و تبصره آن» نسخ و کلیه وظایف و اختیارات واگذار شده قانونی به وزارت جهاد کشاورزی به «وزارت تجارت و خدمات بازرگانی» منتقل می شود.

تبصره ۱ - «وزارت تجارت و خدمات بازرگانی» با کلیه وظایف و اختیاراتی که طبق قوانین بر عهده وزارت بازرگانی سابق بوده است، تشکیل می شود و کلیه دستگاههای تابعه آن وزارت، به «وزارت تجارت و خدمات بازرگانی» منتقل می شود.

تبصره ۲ - «وزارت صنعت، معدن و تجارت» از این پس با عنوان سابق «وزارت صنایع و معادن»، به موجب قوانین حاکم بر آن و با کلیه وظایف و اختیارات سابق، به فعالیت خود ادامه می دهد.

تبصره ۳- لایحه وظایف و اختیارات وزارتخانه‌های یادشده، با توجه به قوانین «برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، «اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» و «مدیریت خدمات کشوری»، با عنایت به مأموریت‌های جدید این وزارتخانه‌ها در تناسب با شرایط اقتصادی کشور، حداکثر ظرف مدت شش ماه از سوی هیأت وزیران بازنگری و به مجلس تقدیم خواهد شد. وزارتخانه‌های یادشده تا زمان تصویب و ابلاغ وظایف و اختیارات جدید بر حسب وظایف و اختیارات سابق به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

تبصره ۴- هزینه‌های ناشی از اجرای این قانون از محل صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری و از بودجه وزارتخانه‌های یادشده تأمین خواهد شد.

تبصره ۵- کلیه قوانین عام و خاص از تاریخ تصویب این قانون، ملغی‌الآثر می‌شود.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر

معاونت قوانین در مورد طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی

تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۰ - قبلاً تقدیم نشده است.

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی
 با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان با انقضاء شش ماه

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.
 نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف - ماده ۱۲۷ -

اول - حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد.
 ندارد.

دوم - موضوع و عنوان مشخص دارد.
 ندارد.

سوم - دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد.
 ندارد.

چهارم - موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد.
 ندارد.

ب - ماده ۱۳۸ - طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی‌باشد.
 بیش از یک موضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

■ دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

■ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

■ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

□ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

■ نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ج- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.

■ دارد، $\frac{3}{4}$ می شود

تعداد دو برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
□ دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه، نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- ۱- این طرح با بند «الف» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه که بر کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاههای اجرایی تأکید دارد، مغایر است.
- ۲- تفکیک دو وزارتخانه مذکور در طرح، مستلزم ایجاد تشکیلات جدید و اقداماتی است که منجر به افزایش هزینه‌ها می‌گردد و از این جهت با اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی مغایر می‌باشد.
- ۳- طرح مزبور به دلیل افزایش هزینه‌های عمومی کشور در تغییر ساختار دولت با بند (۱۶) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مغایر است.
- ۴- مقدمه طرح تقدیمی، ناقص و فاقد دلایل توجیهی متناسب با مواد پیشنهادی است. با توجه به اهمیت موضوع طرح و تأثیر آن بر ساختار دولت، لازم است فلسفه، ضرورت و هدف از ارائه طرح به نحو تفصیلی توضیح داده شود.
- ۵- لغو بخشی از ماده واحد یک، قانون و نسخ تمام مواد یک قانون به استثنای یک ماده آن، آنچنانکه در ماده واحد درج شده، مغایر با سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی است. همچنین استفاده از دو اصطلاح «لغو» و «نسخ» باید با دقت و در محل لازم بکار رود. در اینجا با توجه به جایگزینی برخی احکام به جای قوانین سابق پیشنهاد می‌شود صرفاً از کلمه «نسخ» استفاده شود.
- ۶- لازم بود طراح محترم قبل از اینکه در ماده واحد سخن از انتقال قسمتی از وظایف و اختیارات وزارت جهاد کشاورزی به وزارت جدید را مطرح کنند ابتدا به تشکیل این وزارت، تصریح و سپس مباحث مربوط بعدی ذکر می‌شد. در حالی که بالعکس ابتدا انتقال وظایف در ماده واحد مطرح شده و پس از آن در تبصره (۱) به تشکیل و ذکر عنوان وزارت جدید پرداخته شده است.
- ۷- در طرح تقدیمی تفاوت بین دو عبارت «تجارت» و «بازرگانی» مشخص نگردیده است. در کتب لغت این دو واژه مترادف با یکدیگر تعریف شده‌اند و تفکیک این دو باید با امعان نظر صورت گیرد.
- ۸- احاله کلی به قوانین سابق مربوط به وظایف و اختیارات وزارت بازرگانی نه تنها مغایر با سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی است بلکه می‌تواند منشأ ابهام باشد.

لازم است طراح محترم به عناوین قوانین مدنظر تصریح می نمودند و شایسته تر آن بود که قبل از تقدیم طرح، یک‌یک وظایف و اختیارات وزارتخانه جدید، احصاء و در این طرح درج می گردید و به صرف تغییر شکلی قناعت نمی شد.

۹- تبصره (۵) طرح از دو جهت دارای ایراد است: اولاً به طور مطلق کلیه قوانین عام و خاص را ملغی الاثر می کند که احتمالاً مقصود طراح محترم، قوانین مغایر بوده است. ثانیاً طبق سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی قوانین مدنظر برای لغو یا نسخ باید بطور دقیق احصاء و ذکر شوند و به طور کلی نمی توان قوانین و مقررات مغایر را فاقد اعتبار دانست.

۱۰- الزام دولت به تقدیم لایحه مغایر اصل هفتاد و چهارم (۷۴) قانون اساسی است.

۱۱- طرح تقدیمی با بند (۱۰) سیاست‌های کلی نظام اداری مبنی بر «چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی‌ساختن تشکیلات نظام اداری» مغایر است.

۱۲- شایان ذکر است؛ سابقاً لایحه‌ای با عنوان «اصلاح بخشی از ساختار دولت» به شماره ثبت ۲۷۴ در تاریخ ۱۳۹۶/۳/۲۱ به مجلس تقدیم شده بود که کمیسیون مشترک آن را رد نمود. بخشی از این لایحه در صدد احیای وزارت بازرگانی بود. همچنین طرحی با عنوان «تشکیل وزارتخانه‌های صنعت و معدن» و «توسعه صادرات و بازرگانی» به شماره ثبت ۴۳۷ در تاریخ ۱۳۹۷/۵/۷ به مجلس ارائه شده بود که این طرح نیز با مخالفت کمیسیون اجتماعی مواجه و رد شد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد.
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد.
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد دو برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

۱- تبصره (۳) ماده واحده طرح به جهت الزام دولت به ارائه «لایحه وظایف و اختیارات وزارتخانه های یادشده»، با اصل هفتاد و چهارم (۷۴) قانون اساسی مغایرت دارد.

۲- طرح مذکور به جهت عدم پیش بینی منابع مالی، با اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی مغایرت دارد.

۳- طرح به جهت اینکه ساختار دستگاه اجرایی را گسترش می دهد، با بند (الف) ماده (۲۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه کشور، مغایر است.

۴- تبصره (۵) طرح مغایر بند (۱۳) سیاست های کلی نظام اداری در خصوص تنقیح قوانین و مقررات است و باید قوانین مغایر احصاء شود.

ب- سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
۱	قانون اساسی		اصول (۷۴) و (۷۵)
۲	سیاست های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی	۱۳۹۱/۱۱/۱۴	کل بندها
۳	قانون تشکیل دو وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت	۱۳۹۰/۰۴/۰۸	کل مواد
۴	قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن	۱۳۷۹/۱۰/۰۶	کل مواد
۵	قانون تشکیل وزارت بازرگانی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۵۳/۰۴/۲۴	کل مواد

کل مواد	۱۳۶۳/۰۳/۰۵	قانون تأسیس وزارت معادن و فلزات با اصلاحات و الحاقات بعدی	۶
کل مواد	۱۳۹۱/۱۱/۲۴	قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی	۷
کل مواد	۱۳۵۳/۰۵/۰۱	قانون تشکیل وزارت صنایع و معادن	۸
کل مواد	۱۳۶۴/۰۳/۰۹	قانون تأسیس وزارت صنایع سنگین	۹
کل مواد	۱۳۸۶/۰۷/۰۸	قانون مدیریت خدمات کشوری با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۰
کل مواد	۱۳۸۷/۰۳/۲۵	قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۱
کل مواد	۱۳۹۵/۱۲/۲۱	قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶- ۱۴۰۰)	۱۲